

Tove
Fansson
Kesäkirja

SUOMI 100 VUOTTA

WSOY-KLASSIKOT

TOVE JANSSON

Kesäkirja

Suomentanut

KRISTIINA KIVIVUORI

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Tämä kirja on painettu Suomessa,
vuonna 1860 perustetussa Bookwellin kirjapainossa.

Ruotsinkielinen alkuteos

SOMMARBOKEN

Teoksen ensimmäinen painos ilmestyi 1972.

Kannen maalaus Rauha Mäkilä
Graafinen suunnittelu Martti Ruokonen

© Moomin Characters™ 2017

ISBN 978-951-0-42536-7

SISÄLLYS

<i>Uintiaamu</i>	• 7
<i>Kuutamo</i>	• 11
<i>Kummitusmetsä</i>	• 13
<i>Alli</i>	• 19
<i>Berenike</i>	• 25
<i>Haassa</i>	• 35
<i>Venetsialeikki</i>	• 41
<i>Tyven</i>	• 47
<i>Kissa</i>	• 53
<i>Luola</i>	• 59
<i>Maantie</i>	• 65
<i>Juhannus</i>	• 69
<i>Teltta</i>	• 77
<i>Naapuri</i>	• 83
<i>Kotitakki</i>	• 93
<i>Suuri muovimakkara</i>	• 101
<i>Rosvolaiva</i>	• 111
<i>Vierailu</i>	• 117
<i>Onkimatoja ynnä muita</i>	• 125
<i>Sophian myrsky</i>	• 133
<i>Vaarallinen päivä</i>	• 143
<i>Elokuussa</i>	• 149
<i>Jälkisanat</i>	• 157

Uintiaamu

OLI VARHAINEN, hyvin lämmin aamu heinäkuussa ja yöllä oli satanut. Paljas kallionpinta höyrysi, mutta sammal ja kallionraot olivat kosteutta tulvillaan ja kaikki värit olivat syventyneet. Kasvillisuus kuistin edessä oli sademetsää, se oli aamuhämyssä vielä, ilkeitä lehtiä ja kukkia vierä vieressä, hänen piti varoa ettei tulisi niitä katkaiseeksi kun hän siinä kulki etsimässä, käsi suun edessä ja koko ajan peläten horjahtavansa.

Mitä sinä teet? kysyi pikku Sophia.

En mitään, hänen isoäitinsä vastasi. Toisin sanoen etsin irtohampaidani, hän sitten lisäsi äreästi.

Lapsi tuli alas kuistilta ja kysyi asiallisesti: Minne sinä ne hukkasit?

Tänne, isoäiti sanoi. Seisoin tuossa, ne putosivat jonnekin pionien keskelle.

He alkoivat etsiä yhdessä.

Anna kun minä... Sophia sanoi. Sinä et pysy pystyssä. Väistä. Hän sukelsi puutarhan kukkaskaton alle ja alkoi ryömiä vihreiden runkojen keskellä, siellä oli ihanaa ja kiellettyä, maa niin musta ja pehmoinen ja siinähän ne hampaat olivatkin, valkoista ja vaaleanpunaista, suun täydeltä vanhoja hampaita. Minä löysin! huusi lapsi ja kohottautui. Pane suuhusi.

Mutta et saa katsoa, kielsi isoäiti. Se on yksityisluontoista.

Sophia piti hampaista selkensä takana. Minä tahdon katsoa, hän sanoi. Hänen isoäitinsä loksautti hampaat paikoilleen, se kävikin oikein näppärästi, ei siinä sen ihmeempää.

Milloin sinä kuolet? lapsi kysyi.

Hän vastasi: Pian. Mutta sinuun se ei kuulu vähääkään.

Miksei? kysyi lapsenlapsi.

Hän ei vastannut, hän meni kalliolle ja jatkoi siitä rotkolle päin.

Tuo on kiellettyä! huusi Sophia.

Vanhus vastasi halveksivasti: Tiedän. Et sinä enkä minä saa mennä rotkolle, mutta nyt mennään joka tapauksessa, isäsihän nukkuu eikä saa sitä tietää.

He menivät kallion yli, sammal oli liukasta, aurinko oli ehtinyt hyvän matkaa ylöspäin, ja nyt höyrysi kaikki, koko saari oli täynnä utua ja hyvin kaunis.

Tehdäänkö sinulle kuoppa? lapsi kysyi ystävällisesti.

Tehdään, hän vastasi. Iso kuoppa. Ja hän lisäsi kavalasti: Niin iso, että me mahdumme siihen kaikki.

Minkä takia? kysyi lapsi.

He kävelivät niemennokkaan päin.

Näin kaukana minä en ole ollut vielä koskaan, sanoi Sophia. Oletko sinä?

En, hänen isoäitinsä vastasi.

He menivät kauimmaiseen kärkeen asti, missä kallio upposi veteen pengermittäin, ne olivat toinen toistaan tummempia ja jokaista askelmaa, joka vei alas pimeyttä kohti, reunusti vaaleanvihreä röyhelö meriruohoa, se huojui edestakaisin veden liikkeiden mukaan.

Minä tahdon uimaan, sanoi lapsi. Hän odotti vastustusta, mutta sitä ei tullut. Ja niin hän riisuutui, hitaasti ja arastellen. Ei voi luottaa sellaiseen; joka aina vain antaa kaiken tapahtua. Hän pisti jalkansa veteen ja sanoi: Kylmää.

Tietysti se on kylmää, vanha nainen vastasi. Hänen ajatuksensa olivat muualla. Mitä sinä sitten kuvittelit?

Lapsi liukui veteen vyötäisiään myöten ja odotti jännittyneenä.

Ala uida, hänen isoäitinsä sanoi. Sinähän osaat.

Tässä on syvää, ajatteli Sophia, hän on unohtanut, etten minä ole koskaan uinut näin syvässä ilman että joku on ollut mukana. Ja niin lapsi nousi takaisin ylös, istahti kalliolle ja ilmoitti: Näyttää tulevan kaunis ilma tänään.

Aurinko oli ehtinyt korkeammalle. Koko saari kimmelsi, ja meri, ja ilma oli hyvin kevyttä.

Minä osaan sukeltaa, Sophia sanoi. Tiedätkö sinä, milaista se on kun sukeltaa?

Hänen isoäitinsä vastasi: Tiedänhän minä. Pitää hellitää kaikesta, ottaa vauhtia ja sitten vain sukeltaa. Levien hipaisu tuntuu pitkin sääriä, ne ovat ruskeita ja vesi on kirkasta, ylempänä se vaalenee, ja siinä on kuplia. Sitten pitää vain liukua. Olla hengittämättä ja liukua, ja kääntyä ja kohota, tai antaa itsensä kohota. Ja sitten hengitetään ulos. Ja kellutaan. Ei muuta kuin kellutaan.

Ja silmät ovat koko ajan auki, sanoi Sophia.

Niin tietysti. Eihän kukaan sukella avaamatta silmiään.

Uskotko että minä osaan sukeltaa, vaikken sinulle näytäkään? kysyi lapsi.

Uskon, uskon, isoäiti vastasi. Pue yllesi nyt, niin kere-tään kotiin ennen kuin isäsi herää.

Väsymys alkoi tuntua hiljalleen. Kun päästään kotiin, hän ajatteli, kun päästään sisälle taas, taidan nukkua vähäsen. Ja täytyy muistaa sanoa lapsen isälle, että se vieläkin pelkää syvää vettä.

Kuutamo

KERRAN HUHTIKUUSSA oli täysikuu ja koko merta peitti jää. Sophia heräsi ja muisti, että oli tultu saareen taas ja että hänellä oli oma sänky koska hänen äitinsä oli kuollut. Hellassa paloi vielä valkea ja liekit loimusivat katossa, jonne saappaat oli ripustettu kuivumaan. Hän astui lattialle, joka oli hyvin kylmä, ja katsoi ulos ikkunasta.

Jää oli musta, ja keskellä jäätä hän näki hellanpesän avatun luukun ja valkean joka paloi, siinä oli kaksi pesäluukua aivan lähekkäin. Toisessa ikkunassa valkeat paloivat maan sisässä ja kolmannesta hän näki koko huoneen kahdena peilikuvana, matkalaukut, kirstut ja laatikot kannet auki ammottaen, ne olivat täynnään sammalta ja lunta ja kuivaa heinää, kaikki oli auki ja kaikessa oli pohjana sysimusta varjo. Kalliolla hän näki kaksi lasta ja niiden lävitse kasvoi pihlaja. Taivas niiden takana oli tummansininen.

Hän meni takaisin sänkyyn ja katseli valkeaa, joka hypeli katossa, ja sillä aikaa saari tuli lähemmäksi mökkiä. Lähemmäksi ja lähemmäksi. He nukkuivat rantaniityn vieressä, heillä oli peitossa lumilaikkuja, ja heidän allaan jää tummeni ja alkoi liukua, lattiaan aukesi aivan hiljaa railo ja kaikki heidän matkalaukkunsa lipuivat kuun

vanaan. Jokainen laukku oli auki ja täynnä sammalta ja pimeää ja katosi ainiaaksi.

Sophia ojensi kätensä ja vetäisi isoäitiä letistä, hyvin varovaisesti. Isoäiti heräsi heti. Kuule, Sophia kuiskasi. Minä näin ikkunassa kaksi valkeaa. Minkä takia niitä on kaksi eikä yksi?

Isoäiti mietti ja vastasi: Siksi että meillä on kahdet lasit ikkunoissa.

Hetken päästä Sophia kysyi: Oletko varma, että ovi on kiinni.

Auki se on, hänen isoäitinsä vastasi. Se on aina auki, voit nukkua aivan rauhassa.

Sophia kääriytyi peittoonsa. Hän antoi koko saaren ajautua jälle ja siitä horisonttiin asti. Vähän ennen kuin hän nukahti, nousi isä panemaan lisää puita pesään.

Tove Jansson *Kesäkirja*

KIRJA KERTOO kolmesta ihmisestä, jotka viettävät kesää Suomenlahden saarella. Ennen muuta se on kertomus vanhan naisen ja pienen tytön ystävyyydestä. Tove Jansson kirjoittaa yksinkertaista arkista kieltä ja saa sillä sanottua hämmästyttävän paljon ihmisistään, kesästä ja meren saaresta. *Kesäkirja* nojautuu iloiseen ja lämpimään elämäntunteeseen.

www.wsoy.fi 84.2 ISBN 978-951-0-42536-7

KANNEN MAALAUUS Rauha Mäkilä

